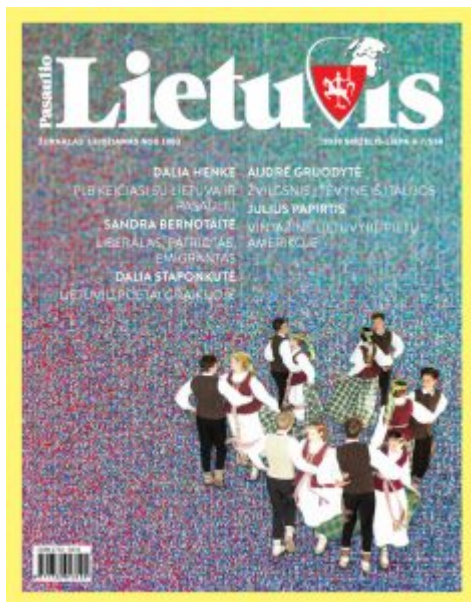

„Pasaulio lietuvis“: Dainuojanti žemė

Sandra BERNOTAITĖ.

Lietuva yra čia. Bet kas yra Lietuva? Ar visi vienodai suprantame, apibrėžiame valstybės sąvoką, tėvynės sąvoką? Panašu, kad ne. Ir čia – minties išsišakojimas, klausimai be atsakymų, gebėjimas išklaudyti ir nenuvertinti, pasiliekant prie nuomonės, jog kiekvienas iš mūsų laisvas suprasti savaip, išgyventi tėvynę ir lietuvybę savaip.

Man, liberaliai patriotei, Lietuva yra daugiau negu geografinės ar politinės ribos, tautiškumas ar etninės šaknys. Tai – bendruomenė, susibūrusi kada kada, atėjusi, kaip ir kalba, iš tamsos, iš amžių glūdumos, iš laikų, kai dar nebuvo istorijos. Nes istorija – naratyvo kūrimas, linijos brėžimas gamtos cikliškumo ratuose. Istorija randasi su sąmonės prabudimu.

Lietuva man – kolektyvinė bendruomenės sąmonė, kurioje ir bendra istorija, ir bendra kultūra, ir kuriama bendra ateitis. Visa, kas bendra, mano manymu, neturi būti ir nėra vientisa, vienoda, vienpusiška. Būtent kaleidoskopiška įvairovė, skirtingi matymo ir mąstymo kampai, perspektyvos jungiasi į keistus ir savotiškus darinius. Mane tai labiausiai žavi. Kaip suprasite iš šio „Pasaulio numerio“ – žavi ne tik mane.

Galime tik džiaugtis, kad į mus žiūri iš šalies tiek savi, tiek lietuvių ar nelietuvių kilmės svetimšaliai. Diskusijoje apie Pietų Amerikos lietuvių pobūdį, kuri vienas iš dalyvių pavadino „vintažiniu“, pastebėjome ir tokią idėją: kas, jei tokį lietuviškumą įsileistume į savo vidų? Kaip keistūsi mūsų šalies nuotaikos, bendravimas, pasaulėvoka? O gal jau esame įsileidę – sulig ta diena, kai tapo atviros mūsų šalies sienos? Atvėrę duris pasauliui, ne tik susigrąžinome užslopintas patirtis ir ilgą laiką uždraustą kultūrinį paveldą, bet ir tapome atviri kitų pažinimui, susigrąžinome galimybę priimti svečius, mūsų kultūros išimylėjęlius – naujuosius oskarus milašius, kurie su džiaugsmu ir didele aistra tampa lietuviškosios kultūros ambasadoriais pasaulyje.

Tikras atvejis: jaunos studentės susidūrimas su italų profesoriumi, filologu ir baltistu Pietro Umberto Dini suteikė jai išgyvenimą, kurių ji, ko gera, nebūtų patyrusi, jei nebūtų metams išvykusi iš Lietuvos. Vieneri metai ne savo šalyje – ir žmogus jau gali vadinti save migrantu. Tokios kultūrinės migracijos, kai svetur pasisemiama ne tik žinių, bet ir patiriamas svetimybės kultūros požiūris į savąją, mano manymu, yra brangiausia, ką gali laimėti Lietuva, neužsidarydama, netapdama archajiškosios kultūros mauzoliejumi.

Kitas atvejis: moteris nuteka svetimon šalin, įsikuria Bulgarijoje, ir iš ten rašo Lietuvai. Tokių kaip ji yra jau ne vienetai, o šimtai, gal net tūkstančiai. Norisi rinkti tas istorijas ir dalintis jomis, kad galėtume geriau pažinti save pačius per atspindį kito žvilgsnyje.

Atviroji bendruomenė – tai ateitis. Tėvynė neturėtų uždaryti savo vaikų taip, kaip „giesmę gerklėje mirtis uždaro“. Ji nėra nei kalėjimas, nei kapas. Tai šalis, kurioje įsivaizduojame savo kapą, bet tik tuomet, kai baigsis mūsų žemiška kelionė. O kol nesibaigė – švęskime ir dainuokime, kaip nuo senovės mums įprasta, nes Lietuva yra dainuojanti žemė, atvira ateinantiems, išeinantiems ir grįžtantiems – visiems, turintiems darbščias rankas ir linkintiems taikos.

Laimingai!

Sandra

Žurnalo „Pasaulio lietuvis“ birželis-liepa nr. 6-7/568 redaktorės žodis.